

Sardanes

Reviu la Nova Ripollesa

La notícia així ho confirma quan ens diu que a Ripoll ja ha fet una actuació no oficial una plantilla que reviurà la popular cobla de la vila. Ignoren quina ressonància pensen donar els ripollesos a aquest fet, però nosaltres el creiem digne de comentar, i encara més a la vigília de l'aplec que se celebrarà diumenge pròxim. Ens cal, però, un breu pròleg.

L'any 1969 rebia l'encàrrec del finat mestre Moreno Pallí tenir cura de la coordinació d'una Jornada d'Estudis, que resultà després la desena de la sèrie. S'hi tractà de «La supervivència de la Cobla» i es va fer a la vila de la Bisbal, al Baix Empordà. Vaig creure interessant presentar-hi una estadística de les cobles en actiu, fet que es convertí en el primer cens de cobles (i cal creure que l'únic per ara) el qual em portà una feina feixuga i no gens fàcil, però que quedava suavitzada pel seu interès, que acabà apassionant, a mesura que es cursaven les mil tres-cents cartes i escaig que s'enviaren reclamant informacions, la majoria d'elles amb la resposta corresponent. Les dades que oferim provenen d'aquell material i possiblement pecaran d'incertesa (cosa que alguna vegada ja es diu obertament), però crec que seran vàlides com a punt orientatiu. Per altra part acceptarem ara, amb la mateixa complaença que llavors, qualsevol aclariment que se'ns pugui comunicar.

El dit cens ens reflecteix que la vila de Ripoll és una de les primeres poblacions de Catalunya amb historial de cobles. Entra dintre un màxim de deu amb més antiguitat. Heus ací el detall de les que presenten una cobla de sardanes fundada el segle passat.

Amb data desconeguda, cobla la Principal de Llagostera, en actiu.

Data desconeguda, cobla Planas, de Martorell, dissolta fa uns sis anys (dades molt imprecises).

Data desconeguda, cobla Unió Anglesana, d'Angles, fins el 1910. 1820 (alguns llocs indiquen 1880), cobla la Principal de Palafrugell, fins el 1977.

1860, cobla La Lira, de Torroella de Montgrí, fins el 1933.

1860 a 1870 (?), cobla La Cadaquesenca, de Cadaqués, fins el 1963.

1870, cobla Bofills, de Torelló, en actiu (devia fundar-se com a orquestra, ja que en tot cas se n'hauria d'haver celebrat el centenari el 1970).

1875, cobla Els Tranquils, de Ripoll, fins el 1907.

Ballades de Sardanes

Barcelona ciutat. - Avui, a tres quarts de set de la tarda, avinguda de la Catedral, cobla La Principal del Llobregat.

Demà, a les dotze del matí, novament a l'avinguda de la Catedral, cobla Popular; a la tarda, a tres quarts de set, a la plaça de Sant Jaume, cobla a designar.

Dimecres, dia 18, a dos quarts de vuit del vespre, avinguda de la Catedral, cobla Popular.

Alt Empordà. - Roses, avui a la nit, cobla Camprodon.

El Port de Llançà, demà a la tarda, cobla Miramar.

Navata, demà, tot el dia, cobla La Principal de Llagostera.

Alt Penedès. - Sant Martí Sarroca, demà al matí, cobla Tibidabo.

Gelidà, demà a la tarda, cobla Rambles.

Vilafranca, demà a la tarda, cobla La Principal de Terrassa.

Anoia. - Piera, demà al matí, cobla La Principal de Collblanc.

Bages. - Artés, demà a la tarda, cobla Canigó.

Balsareny, avui a la tarda, cobla Costa Brava.

Moià, demà a la tarda, cobla Canigó.

Baix Empordà. - Pals, avui a la nit, cobla la Principal de la Bisbal.

Fonteta, festa major, avui i demà, cobles Girona i Atlàntida.

Calonge, festa major, avui i demà, cobles Foment de la Sardana i Atlàntida.

Santa Cristina d'Aro, demà a la tarda, cobla Foment de la Sardana.

Palamós, demà a la tarda, cobla La Farnense.

Baix Llobregat. - Olesa de Montserrat, avui a la nit, cobla Bages.

Molins de Rei, demà a la tarda, cobla Popular.

Baix Penedès. - Calafell, avui a la nit, cobla Mediterrània; demà a la nit, concert de festa major, cobla Meravella.

Barcelonès. - Badalona, demà a la tarda, cobla Badalona.

Sant Adrià de Besòs, dijous a la tarda, cobla La Principal de Collblanc.

Berguedà. - Avió, avui a la nit, cobla Pirineu.

Gironella, demà al matí, cobla Pirineu.

Catalunya Nord. - Cervera del Rosselló, avui, al matí a la tarda, cobla Camprodon.

El Voló, avui, al matí i a la tarda, cobla Amoga.

Tuir, avui, al matí i a la tarda, cobla Atlàntida.

Sant Andreu del Rosselló, avui, al matí i a la tarda, cobla Melodia.

Banyuls de la Marenda, avui, al matí i a la tarda, cobla Caravana.

Barnet dels Banys, avui al matí i a la tarda, cobla Montjuïc.

Cotlliure, avui, al matí i a la tarda, cobla Màxims.

Morellàs, avui, tot el dia, cobla La Principal de Llagostera.

La Roca de les Alberes, avui a la tarda, cobla La Principal de la Garrotxa.

Ceret, avui a la tarda, cobla Costa Brava.

Sant Llorenç de Cerdans, avui, a la tarda i a la nit, cobla Miramar.

El Portús, avui a la tarda, cobla Marina.

Conca de Barbera - L'Espuga de Francolí, avui a la nit, cobla la Principal del Camp.

1884, cobla Motgrins, de Torroella de Montgrí, en actiu.

1888, cobla La Principal de la Bisbal, en actiu.

1891, cobla Juvenil, de Breda, fins el 1895.

1892, cobla Juvenil, de Santa Coloma de Farners, fins el 1894 (remarquem l'aparició d'aquestes dues boles juvenils i la seva curta existència).

1894, cobla La Principal de Santa Coloma de Farners, fins el 1895.

1897 (referència dubtosa), cobla Antiga Pep, de Figueres, fins el 1941.

1898, cobla La Principal de la Cerdanya, de Puigcerdà, fins el 1923.

Les quinze poblacions pioneres de la sardana en el segle passat es desglossen comarcalment de la manera següent: Quatre del Baix Empordà,

quatre de la Selva, dues de l'Alt Empordà, i una a cada una de les comarques Gironès, Cerdanya, Ripollès, Osona, i Baix Llobregat. Si s'encaren els anys es comprova fàcilment que la sardana no tardà gaire a viatjar a altres comarques no empordaneses, però sorprèn com ho podia fer sense tren i cal suposar que amb escassos carreteres, per travessar les alteroses muntanyes i situar-se a les valls ripolleses.

L'activitat sardanística a Ripoll, deudada de les cobles que s'han domiciliat a la vila, és la següent:

1875 a 1907, Els Tranquils.

1909 a 1923, La Principal de Ripoll.

1909 a 1925, La Ripollesa.

1918 a 1927, L'Aliança Ripollesa.

1925 a 1970, La Nova Ripollesa.

1928 a 1931, Els Serratins (fundada per Honorat Vilamanyà).

1945 a 1952, La Vilamanyà.

1945 a 1960, La Condal.

1946 a 1948, L'orquestra Yang-Club es transforma en cobla orquestra.

Amb data imprecisa i curta durada, la Serratins-Vilamanyà.

Com a observació, encara que no desconeguda, volem remarcar la influència en alguns cobles (a vegades visibles per llurs noms), dels compositors Ramon Serrat, de Sant Joan de les Abadesses, i del seu cosí Honorat Vilamanyà, de Ripoll.

així, doncs, quan una nova formació de la Nova Ripollesa comenci a rodar, es continuarà una tradició col·lectiva iniciada fa més d'un segle, i per la qual el lapsus hagut d'interrupció bé es podrà prendre com una petita malaltia, que també la història té èpoques de poca salut.

Per tota la sèrie de dades que hem aportat considerem que la notícia bé era mereixedora de quatre ratlles d'atenció. I així ho hem fet.

Castells

Els catellers de Barcelona: 100 castells a l'estranger

L'experiència protagonitzada per la Colla de Castellers de Barcelona per espai de deu dies, del 27 de juny al 6 de juliol, amb tot un seguit d'actuacions públiques a la República Federal Alemanya i a França, és, sens dubte, la més important de totes les experiències fetes fins ara en el camp de la projecció exterior del fet casteller. Amb un total d'un centenar exacte de castells plantats durant deu dies en una dotzena i mitja d'exhibicions, els castellers barcelonins han fet una gran tasca de divulgació del noble art de fer castells, la qual cosa vol dir també de divulgació d'una de les manifestacions més vives i genuïnes de l'autèntica cultura popular catalana.

L'expedició sortí de Barcelona el 27 de juny al vespre, i l'endemà a la tarda, a la plaça Romer de Frankfurt, plantaren una torre de sis, un quatre de sis amb l'agulla al mig, un tres de sis aixecat per sota, un pilar de cinc i un parell de pilars de quatre, un dels quals per sota i amb la senyera, a més de carregar també un altre pilar de cinc. El dia 30, a Hildesheim, van carregar i descarregar una torre de sis, un quatre de sis, un cinc de sis net, un tres de sis aixecat per sota i net, un parell de pilars de quatre, un dels quals aixecat per sota i amb la senyera, i un pilar de cinc plantat a l'ajuntament. A la mateixa població, i concretament a l'hospital infantil, aquella tarda van plantar un quatre de sis i un pilar de quatre. Tot seguit, a Wolfenbüttel i en presència dels membres del Casal Català d'Hannover, van assistir a missa a l'església de Sant Pere, i a més de cantar-hi el «Virolai», van carregar i descarregar una torre de sis, un tres de set, un quatre de sis amb l'agulla i net, un pilar de cinc i un pilar de quatre aixecat per sota i amb la senyera, finint aquesta exhibició amb la interpretació d'«Els segadors».

L'1 de juliol, a Salzgitger Bad, van plantar un quatre de sis, una torre de sis, un cinc de sis net i un parell de pilars de quatre. A la tarda, a Bad Gandersheim, van actuar al balneari i hi plantaren un tres de sis aixecat per sota i net, un pilar de cinc, un parell de pilars de quatre simultanis i un altre d'aixecat per sota i amb la senyera. El mateix dia, al vespre i al parc de Boderwerden, van plantar un tres de sis aixecat per sota, un quatre de sis amb l'agulla, una torre de sis, un pilar de cinc, un parell de pilars de quatre i un pilar de quatre aixecat per sota i amb la senyera. L'endemà, a la fira d'Hannover i amb motiu del quatre-cents cinquanta aniversari dels caçadors de balles, van carregar i descarregar un tres de sis aixecat per sota, un quatre de set, una torre de sis, un tres de sis aixecat per sota i net, un pilar de cinc i set pilars de quatre, dos parells dels quals simultanis.

El dia 3 de juliol, a les escoles de Wolfenbüttel, van plantar un quatre de set, un tres de sis aixecat per sota, un parell de pilars de cinc simultanis, un parell de pilars de quatre simultanis i un pilar de quatre aixecat per sota i amb la senyera. A la tarda, a la plaça de l'ajuntament de la mateixa població, van plantar un tres de sis aixecat per sota i net, una torre de sis, un pilar de cinc i un pilar de quatre aixecat per sota i amb la senyera, a més d'intentar sense èxit un quatre de set amb l'agulla al mig. Al vespre, al polisportiu de Seesen, van plantar un tres de sis aixecat per sota i net, un quatre de sis amb l'agulla i net, un pilar de cinc, un parell de pilars de quatre simultanis, un altre d'aixecat per sota i amb la senyera, i dos més de simultanis. L'endemà a la tarda, al parc de Bad Hatzburg, dos pilars de quatre simultanis, una torre de sis, un tres de sis aixecat per sota, un pilar de quatre i un quatre de sis, i al vespre, a Estrasburg un pilar de cinc, dos pilars de quatre simultanis i un altre pilar de quatre aixecat per sota amb la senyera.

Finalment, el 5 de juliol al matí, al Chateau du Portales de Estrasburg, un tres de sis per sota i net i un parell de pilars de quatre simultanis; al Consell d'Europa, una torre de sis, un tres de set, un pilar de cinc, un pilar de quatre per sota i net i, a la fi, una interpretació particularment vibrant d'«Els segadors»; a la tarda, davant la catedral, dos pilars de quatre simultanis, una torre de sis, un quatre de set amb l'agulla i només carregat, un pilar de cinc i un pilar de quatre. I ja de tornada, per tal de completar el centenar de castells plantats, en un pàrquing de l'autopista A-38, van cloure les seves construccions amb l'execució de tres pilars de quatre.

Jordi Garcia-Soler

Garraf Olesa de Bonesvalls, demà al matí, cobla La Principal de Barcelona.

Vilanova i la Geltrú, demà a la tarda, cobla La Sitgetana.

Garrotxa Besalú, avui a la nit, cobla Canigó.

Olot, demà a la tarda, cobla Manlleu; a la nit, cobla La Principal de la Garrotxa.

Gironès Cervià de Ter, avui, a la tarda i a la nit, cobla La Principal d'Olot.

Maresme Premià de Mar, avui a la tarda, cobla Costa Daurada.

El Masnou, avui a la nit, cobla Laietana.

Canet de Mar, avui a la nit, cobla Costa Daurada.

Argentona, demà al matí, cobla Laietana.

Llida d'Amunt, demà al matí, cobla Genisenca.

Sant Pol de Mar, demà a la tarda, cobla Maresme.

Arenys de Munt, demà a la tarda, cobla La Principal de Barcelona.

Malgrat demà a la nit, cobla Laietana.

Teià, demà a la nit, cobla La Principal de Collblanc.

Premià de Dalt, demà a la nit, cobla Costa Daurada.

Noguera Balaguer, demà a la tarda, cobla Comtal.

Osona Vic, avui a la tarda, cobla Genisenca.

Sant Hipòlit de Voltregà, avui a la nit, cobla Canigó.

Torelló, demà a la tarda, cobla Genisenca.

Tona, demà a la nit, cobla Bages.

Manlleu, demà a la nit, cobla Bofills.

Roda de Ter, demà a la nit, cobla Genisenca.

Sant Julià de Vilatorrada, avui a la nit, cobla Bofills.

Centelles, demà a la tarda, cobla Lluïsos.

Ripollès Ribes de Freser, demà al matí, cobla Canigó.

Segarra Cervera, demà a la tarda, cobla La Principal de la Segarra.

Segrià Lleida, avui a la tarda, cobla Comtal; a la nit, cobla Tàrraga.

Selva Viladrau, avui a la nit, cobla Genisenca.

Lloret de Mar, avui a la nit, cobla Ciutat de Girona.

Tossa de Mar, demà a la nit, cobla Figueres.

Blanes, demà a la nit, cobla Maresme.

Bonmatí, demà a la tarda, cobla Ciutat de Girona.

Arbúcies, demà a la tarda, cobla Selvatana.

Urgell Bellpuig, demà a la tarda, cobla Tàrraga.

Vallès Occidental Terrassa, avui a la tarda, cobla La Principal de Terrassa.

Ripollet, avui a la nit, cobla Tibidabo.

Caldes de Montbui, demà a la nit, cobla Ciutat de Terrassa.

Vallès Oriental Castellar, avui a la nit, cobla Ciutat de Terrassa.

Granollers, avui a la nit, cobla La Principal de Barcelona.

Santa Maria de Palautordera, avui a la nit, cobla La Principal del Vallès.

Aiguafreda, avui a la nit, cobla Lluïsos.

Sabadell, demà a la tarda, cobla Ciutat de Terrassa.

Castellterçol, demà a la tarda, cobla Bages.

Santa Eulàlia de Ronçana, demà a la tarda, cobla Lluïsos.

Mollet, demà a la tarda, cobla La Principal del Vallès.

Aplecs (per a demà)

Camprodon, al matí i a la tarda al Passeig, segon aplec sardanista de la Vall de Camprodon, amb la participació de les cobles La Principal de la Bisbal, Selvatana, Costa Brava, Jovenivola de Sabadell i Camprodon.

Perelada, als jardins del Castell, al matí i a la tarda, aplec amb les cobles Amoga, La Principal de Llobregat i Baix Empordà; a la nit, concert, cobla La Principal de Llobregat i Coral Empòrium. Direcció coral, Roser Sureda d'Esteve; musical Lluís.

Sant Celoni, a la rectoria vella, al matí i a la tarda, cobles Caravana, Marina, Ciutat de Girona i Bofills.

Alforja, al matí i a la tarda a l'Emirta de la Salut, cobla La Principal del Camp.

Concursos

Demà a dos quarts de sis de la tarda, a Calella, al parc Dalmau, amb la cobla Laietana; a les sis, a Súria, per a colles Zonal E. Ambdós puntuables per al Campionat de Catalunya.

Breu

Concurs Vilanova i la Geltrú. - Es comunica que la inscripció podrà fer-se fins el mateix moment del concurs, o sigui el dia 29 de juliol, a dos quarts de sis de la tarda, a la plaça de la Vila. El concurs es limita a quaranta colles. Hi participa la cobla Selvatana.

Francesc Mas i Ros. -

L'Agrupació de Sardanistes de Caldes de Malavella ha editat un llibret biogràfic sobre el popular autor. Un petit volum, d'unes seixanta pàgines, amb tot un recull de dades, intervisus, fets, aclariments, declaracions i diferents aspectes que puguin definir la persona de Francesc Mas i Ros, com a músic i com a home. S'hi inclou també una relació cronològica de les seves sardanes, les quals ja passen de cent cinquanta. Realment és un merescut afegit al magnífic homenatge que recentment li tributaren, ells, Caldes i tot Catalunya, i del qual resta la figura del monument inaugurat aquell dia. Les coses han estat ben fetes i Mas Ros és digne receptor d'aquestes atencions.

Se'ns acut, però, que s'ha perdut una oportunitat curiosa. Si cerquésim un adjectiu global per a les sardanes de Mas Ros hi escauria dir que són «sardanes afectives», ja que un gran percentatge d'elles ha estat escrit per una determinada persona o entitat o fet concret.

El llibre cal sol·licitar-lo a l'Agrupació Sardanista, carrer de Recolons, 1, Caldes de Malavella. L'import és assequible: 135 ptes.

Josep Ventura

COBLA LA PRINCIPAL DE BARCELONA

sardanes - balles - concerts

Consell de Cent, 76

Telèfon 224 71 56

COBLA RAMBLES BARCELONA

Extens repertori antic i moder

Telèfon: 224 13 04

COBLA LA PRINCIPAL DE COLLBLANC

Continuem endavant

Telèfon 249 96 77